Cijena Din 1·50 God. XII. Poštarina plaćena u gotovu

OBITELJ

IZ SADRŽAJA:

Racine — najveći dramski lirik

Francuska i Italija šire kod nas svoju kulturu

Godišnjica slovačke države

Odgojilište Pahinsko

Što je to krvavi snijeg?

Sakriveni milijun

Oluja, novela

Kakav će biti svršetak sadašnjeg rata?

Seljak i đavo

Antikrist, roman

Zanimljivosti — Savjeti — Zabava — Križaljka — Dobrijan

DJEVOJKA IZ OKOLICE JASTREBARSKOG

5. ožujka 1940.
Broj 9-10

Oluja

Napisao Tony Revillon

Gospođa Baudoin je bogata posjednica. Od svog oca posjednika iz Caux-a baštinila je neki imetak, koji bi njen muž bio propio, da ga nije na vrijeme zatekla smrt. Kad je ostala udovica s jedincem sinom, gospođa Baudoin je smišljala, kako će sina oženiti kojom baštinicom i tako povećati svoju kuću. Na nesreću se Lujo Baudoin zaljubio u kćer jednog siromašnog ribara, koji nije imao čak niti lađe. Udovica je odbila da dade svoj pristanak. On se nije dao. Tvrdoglavi su ljudi tamo. Neprijateljstvo je trajalo godinu dana, a na koncu reče majka:

»Oženi se, ako hoćeš, ali ja ne ću nikada vidjeti tvoju ženu i dok sam ja živa, ne ćeš od mene dobiti niti pare!«

»Kako vam je s voljom,« reče Lujo.

Obavilo se vjenčanje. Proteklo je pet godina. Rodilo se troje djece. Lujo je sa svojim tastom lovio ribu, a žena je hranila djecu. Životarili su, ali je nad svim tim vladala ljubav, pa se nisu nikada tužili. Ni na gospođu Baudoin nisu se obraćali. Kad su je nedjeljom susretali na izlazu iz crkve, pozdravljali su je, jer im je to bila dužnost. Ona bi se tada uspravila u svom smeđem haljetku i ne odgovarajući ubrzala korak, kao da ju je zmija ujela u petu. Niti su je posjećivali, ni slali pisma ni ikakve druge veze nisu s njom podržavali. Mladi su je samo pozdravljali, a stara nije odgovarala.

Prošle srijede je od oluje more tutnjilo, a kuće se na obali tresle.

Gospođa Baudoin živjela je sama sa svojom služavkom Anettom. Anetta prekrsti ruke i reče:

»Kakovo je vrijeme, gospođo! Mnogi ljudi žive sad u strahu!«

»Koji ljudi?« reče udovica hodajući po običaju tamo amo.

»Pa roditelji onih, koji su sada na moru.«

Gospođa Baudoin se zaustavi:

»Dosta je!« reče osorno.

Prihvatila se nekog šivanja, a kako je nebo bilo crno i dan pri kraju, sjela je kraj prozora. Anetta je stajala, prislonila lice na staklo i gledala na ulicu. Kako joj je gospodarica zapovjedila da šuti, samo je kadkada što progovorila:

»Gle, pao je dimnjak gospodina Bertranda! Pijetao na kući gospodina Conchona poskakuje! O, evo gospodin Chardon silazi prema obali! I Petar Guichard također i Denis Geoffroy i Magdalena Goiran! Zbilja, šta se to dolje događa!«

»Blebetušo!« izdere se udovica. Anetta odluči šutiti, ali je sve više i više svoj nos pritiskivala na prozor.

»Ne!« poviče udarajući nogom, »nisam nikada vidjela takva vremena!«

Gospođa Baudoin složi svoj rad i stade šetati po sobi. Čulo se zviždanje bure, od vremena do vremena, škripa gvožđa, lupanje prozorskih kapaka, koji su se odkvačili. More je moralo biti strašno.

Udovica pođe prema služavki: »Pa dobro, kad si tako znatiželjna, obuj nanule i idi za drugima i vidi, šta je.«

Anetta se za čas spremila Kad je izlazila, reče joj gospođa Baudoin:

»Vrati se da mi kažeš, šta je,« i opet stade šetati po sobi.

Hodala je od jednoga kraja do drugog prekrštenih ruku, stisnutih usana, pregledavajući po običaju svaki predmet. Prošlo je deset minuta:

»Ova Anetta se ne vraća!«

Ču se samo pojačani zvižduk vjetra. Odjednom se njen pogled ukočio i pao u ugao sobe na dječji krevetić. U tim kućama sve čuvaju i ostavljaju na svom mjestu. To je bio krevet njenog sina . . . , koji je sad bio na moru. Već je čitav sat na nj mislila. Ali joj je u mislima uvijek bio veliki Lujo, ribar od dvadesetčetiri godine, snažan čovjek, koji joj je rekao: »Kako vam je s voljom!« kad mu je zabranila da se ženi, a koji se ipak oženio. Sad je opet vidjela dijete s plavim kosama, lijepim obraščićima sa jamicama i plavim očima. Sjećala se njegovih prvih povika, smijeha, poljubaca i svojih planova pokraj njegove kolijevke. Šta joj koristi, što je bogata i tvrdoglava, kad je ovako vrijeme može uzbuniti. »Uh! što se ta Anetta ne vraća!«

Uzela je kaput i izašla. Kad je zaokrenula iza ugla, jedna joj je skupina ljudi zakrčila prolaz. Ti su se ljudi okupili oko trojice ribara, koji su bili sasvim promočeni, a lice i ruke su im bile krvave. Zaustavila se i promuklim glasom upitala:

»Jesu li se vratili?« Jedan od njih namigne drugima i odgovori:

»Jesu.«

Ona nastavi put. Tada se jedan mornar odvoji od skupine i potrči za njom:

»Gospođo Baudoin! Gospođo Baudoin! Kamo ćete ovako?«

»Dolje!« Ona pokaže na more. Čovjek je zaustavi:

»Šta će vam to koristiti? Vrijeme je ružno, vratite se kući, kad smo se i mi vratili, zar ne?«

Pogledala ga je u oči:

»Svi?«

»Pa naravno.«

»Zakuni se.«

Mornar se zbunio: »Ma,« reče, »oni, koji nisu ovdje pristali, sigurno su ostali u luci Yport ili Fécamp, tko zna.« Ona htjede poći, ali je on opet zaustavi. Anetta je dolazila zbunjena lica.

»Ne! Ne!« vikala je videći svoju gospodaricu, »ne idite, gospođo, tamo!«

Stara se počela tresti, lice joj pomodrilo. Zatvorila je oči i naslonila se na služavku, da ne bi pala.

»Ja sam kriva! ja sam kriva!« ponavljala je a zubi su joj cvokotali. Htjeli su je uvesti u jednu kuću, ali je odbila.

»Anetta,« reče, »hoću da ih vidim.«

Nekim čudom sakupila je snage i obe su se žene uputile prema kući Luja Baudoina. Anetta otvori vrata, a gospođa Baudoin uđe. Unutrašnjost je bila kao kod svih ribarskih kuća. Pred velikim krevetom s plavim pokrivačem bila su dva krevetića, a između njih kolijevka. Sve je bilo uredno i čisto.

Mlada je žena sjedila i držala na koljenima svoje najmlađe

(Svršetak na str. 71.)

SAKRIVENI MILIJUN

Roman u posebnoj knjizi našim glavnim pretplatnicima

Od četiri romana, koje će »Obitelj« dati u posebnoj knjizi tokom g. 1940. svojim pretplatnicima, već je izišao prvi te se postepeno razašilje onima, koji su uplatili odgovarajuću pretplatu i to 30 Din za prvo četvrtgodište.

Taj prvi roman zove se »Sakriveni milijun«, a sigurno će se vrlo dopasti pretplatnicima »Obi-

telji«. Napisala ga je M. Delly, čiji smo roman »Crni Dvorac« donosili prošle godine. M. Delly poznata je našim čitačima i inače, jer je sama Knjižnica Dobrih Romana dosad izdala tri njezina djela.

»Sakriveni milijun« nosi sve odlike Delly-ina pera. Radnja je sve do kraja napeta i zanimljiva, lica su oštro okarakterizirana, pričanje teče lagano i glatko. »Sakriveni Milijun« pored toga nosi jednu suvremenu notu, jer obrađuje momente iz radničkog života i protivnih suvremenih svjetovnih nazora. A napose kao da je i pisan za obiteljsku lektiru, jer zahvaća u problem odgoja. Baš na temelju zasada, koje su njezina glavna lica poprimili u djetinjstvu, odvija se cijelo kasnije njihovo djelovanje i sav zapletaj u romanu.

Zato je roman, pored toga, što je vrlo zabavan, ujedno i vrlo poučan.

Ako još niste poslali pretplatu od 30 Din za prvo četvrtgodište, požurite, da na vrijeme možete dobiti i roman »Sakriveni milijun«. Inače bi se moglo dogoditi, da naklada bude raspačana. U tom bi slučaju vi ostali bez njega.

ŠTO JE TO KRVAVI SNIJEG?

Napisao Stjepan Gotvald

Juraj Lahner zabilježio je u »Obitelji« od 20. veljače bilješku kronike hrvatskog odgojnog zavoda u Bolonji, koja spominje, kako su dva Franjevca 23. travnja g. 1690. hodali po krvavom snijegu. Tom prilikom je g. Lahner zaželio, da tu pojavu objasni koji stručnjak. Evo tog objašnjenja.

Među biljkama imamo jednu veliku hrpu biljki koje zovemo algama ili resinama. Ima ih vrlo mnogo vrsta. Najraznolikijeg su oblika. Ima ih vrlo sitnih, jedva vidljivih do vrlo velikih oblika. Mnoge su zelene kao i ostale biljke, jer imaju u sebi lisnog zelenila. Druge su modre od jednog modrog mastila, ili smeđe ili opet crvene. Te s crvenim mastilom zovemo crvene alge.

Među takvim ima nekih vrsta, koje žive na samom ledu i snijegu na visokim brdinama. Alge se uopće vrlo brzo množe, pa čine onda cijele prevlake, a tako znadu i ove crvene alge pokriti velike plohe snijega, koji onda izgleda, kao da je krvav. Kada snijeg kopni, onda je i okolišna voda »krvava«. U mjesecu travnju, kada su životne prilike za sve biljke vrlo povoljne, te se alge jako umnažaju.

Kako prije 250 godina nisu poznavali te alge, pripisivali su to crvenilo čudnovatoj krvi.

Ovom ću prilikom spomenuti i objasniti u starim kronikama toliko puta zabilježeno strahovito čudo prodiguma — čarobnu krv. Osobito se često ta čarobna krv pojavila na palenti, brašnu ili kruhu. Te pojave su tada često izazvale velika zla, a smatrali su ih kao neka predskazivanja prirodnih nesreća, kuge, glada, rata, potresa i t. d.

Danas međutim znamo, tko tu čudnovatu krv na hrani izaziva. To su opet neke biljke iz hrpe gljiva. Na palenti je to jedna plijesan crvene boje. Na kruhu ili brašnu izazivaju tu crvenu boju neke vrste bakterija. Isto tako se često čuje o krvavom znoju kod nekih ljudi. To se zbiva kod nečistih uznojenih ljudi, osobito pod pazuhom, što opet izazivaju neke bakterije. To se može dokazati pomoću mikroskopa.

Da se ta »čudnovata krv« pojavi iznenadno sad tu sad tamo, omogućuje sitan prah, kojim se te biljke umnožavaju t. zv. spose ili truske, koje i najmanji vjetrić može zrakom nositi i držati, odakle onda svukuda lako dospiju.

(Svršetak novele „Oluja“ sa str. 70.)

dijete. Drugo dvoje uplašeno objesilo se o pregaču. Kako nije mogla izaći, poslala je roditelje, da što saznaju, a ona plačući čekala. Kad je ugledala svoju svekrvu, pokušala se dignuti šapćući:

»Gospođo . . .«

Stara joj se približi i odgovori:

»Kćerko . . .,« a zatim je uzela na ruke dvoje djece i jecajući ljubila ih.

»Jadni mališi! Je li . . . Ne znate? Bože moj!« Odjednom su se na ulici čuli veseli poklici. Vrata su se opet otvorila.

Na čelu skupine rođaka i prijatelja pojavio se na pragu Lujo.

Evo ga!

Mlada žena pojuri prema svom mužu, a djeca potrčaše ocu. Samo je gospođa Baudoin ostala na mjestu, nepomična poput kipa. Ribar je opazi, baci kapu i pođe prema njoj govoreći:

»Majko!« Ona raširi ruke i zagrli ga. Tako ju je strah za sinom smekšao.

Prevela *V Lipnjak*

Najveći dramski lirik na svijetu

Iza 300. godišnjice rođenja Jeana Baptista Racinea

Napisao Kuzma Moskatelo

Nema dramskog pisca, čija bi djela doživjela onolik uspjeh kao Shakespeareova. Ali ako je itko dostigao velikog Engleza po unutarnjoj vrijednosti svojih djela, to je Racine.

Znajući se okoristiti uspjesima i nedostacima svojih prethodnika Maireta i Corneillea postigao je Jean Racine u tragedijama vrhunac savršenosti, te osvojio mjesto prvaka francuske i svjetske drame svoje vrste. Kao dvogodišnje dijete (rođen je u Ferté Milonu g 1639.) ostao je bez majke, a kad mu je umro otac, bio je s 4 godine potpuna sirota bez roditelja. Prvi školski odgoj primio je u kolegiju Port-Royal, a završio je nauke u pariškom kolegiju d' Harcourt. Divna okolica Port-Royala pogodovala je razvitku njegova lirskog talenta i promatranju prirode; strog, takoreći skrupulozan odgoj u kolegiju te posebna ljubav za klasike, osobito Grčke (Sofokla i Euripida), dale su odlučan smjer njegovu književnom radu, koji prema tome ima tri glavna obilježja: *klasični sadržaj;* savršena, logička, do minucioznosti provedena *psihološka proradenost* karaktera; *lirizam,* koji ga čini prvim velikim modernim pjesnikom.

Književni rad počeo je s odavna, a kao dramski pisac dao se na tragedije (vele, da mu je za prve skice dao Molière). Stvara osrednja djela »Thébaide«, »Alexandre«, gdje neuspjelo imitira Corneillea. Lični izraz je dao i postigao prve uspjehe tragedijom »Andromaque«. U vremenu od g. 1668—77. piše uz komediju »Plaideurs« (po grčkom komediografu Aristofanu) remekdjela tragičke poezije »Britanik«, »Bérénice«, »Bajazit«, »Mithridat«, »Ifigeniju« i »Phedru«. Za posljednju se često ističe, da je najbolja njegova tragedija. Ali tu je Racine zastao u radu. Omela ga zavist i zloba.

Njegovi neprijatelji svim silama nastojahu, da protiv njegove »Phèdre« podignu istoimenu tragediju od Pradona. I zbilja je Pradonov komad naoko bio uspio (sama je vojvotkinja de Bouillon kupila bila 6 prvih predstava), a kod predstavljanja Racineove »Phèdre« je gledalište zjalo od praznine. Iako je uspjeh Pradona bio prividan, ipak je Racinea to toliko ozlojedilo, te je u 38. godini napustio pisanje svjetovnih tragedija.

To je učinilo te je Racine prenio svoj talenat na stva-

JEAN BAPTISTE RACINE
1639.—1699.

ranje scensko-religioznih djela. Studirajući povijesne izvore i Svete knjige naišao je na velike uzore vjerskog zanosa. I on od risača zemaljske ljubavi, najužasnijih, upravo vulkanskih strasti postaje pjesnik ljubavi prema vjeri. U tu novu vrst njegovih djela idu tragedije »Esthera« i »Athalija«. »Athalija« se smatra najuspjelijim djelom te vrste uopće. Kao zanimljivost vrijedno je spomenuti, da je to Racineovo djelo doživjelo najveći neuspjeh kod čitalaca. Neki mu se kritici rugali, da je »Athalija« djelo, koje je vrijedno da se propiše kao štivo za pokoru.

Uzalud ga je tješio Ljudevit XIV., a Boileau mu govorio: »To je vaše najbolje djelo, svijet će to uvidjeti,« Racine je držao, da je načinio neuspjelu stvar te se konačno posve odrekao dramske poezije. Kolikog li gubitka za francusku i kršćansku književnost uopće! Međutim je »Athalija« prikazivana u »Théâtre Français« g. 1716. iza pjesnikove smrti. Dakako da je doživjela ogroman uspjeh.

Racine je kao otac i muž bio nježan. Čovjek duboke kulture izabrao je sebi tako jednostavnu ženu, koja nije ni poznala tragedije svog velikog muža (razočarao se bio u jednoj glumici). Toliko je bila zauzeta svojim dužnostima. Za pjesnika se spominje, da je svakog dana s djecom (imao ih je sedmero) i služinčadi klečeći obavljao jutarnju i večernju molitvu. Tri kćeri mu postaše časnim sestrama. Umro je god. 1699. u 59 godini.

Nasuprot Shakespeareovoj realističkoj tragediji, koja ne postavlja granice ni vanjskom obliku ni sadržanoj formi Racine je najveći zastupnik idealne tragedije, koju su Grci zasnovali. U doba prije njegova djelovanja u Francuskoj je nastalo netočno tumačenje Aristotelovih propisa o jedinstvu vremena, mjesta i radnje u tragediji. Po tome bi tumačenju komad mogao trajati tek toliko, koliko je potrebno za njegovu izvedbu ili najviše 24 sata, jer da je tako nužno radi uvjerljivosti scenskog djela. To je priječilo slobodan zamah Mairetu i velikom Corneilleu, dok je sam Racine na temelju toga uspio da u svojim tragedijama postigne silnu koncentraciju snage u naglašavanju glavne misli.

I sadržaji njegovih tragedija uzeti su iz grčke i rimske povijesti ili Sv. Pisma. Imena su im strana, ali lica govore jezikom francuskog društva Racineove dobi. I najužasnijim likovima (Pir, Ahil) crte su ublažene. Ali kad je iznosio plemenita lica (Ifigenija, Britanik i Junija), izbija u punini nježnost i suptilnost Racineova pera. Patnje i problemi njegovih junaka su općeljudski te je po tom Racine veliki tragik ne samo francuski nego i svega čovječanstva.

I danas su ti problemi aktuelni. Ifigenija danas, kad malo ima smisla za žrtvu, govori više nego li ikada o njenoj potrebi. Ima u *Racineovim djelima* zavisti, ljubomore, častohleplja, ali uvijek sve *pokreće ljubav*. Bila ta ljubav divna kao u »Britanicusu«, idealizovana kao u »Iphigeniji«, ili strast najsurovije prirode kao u »Phèdri«, uvijek je psihološki motivirana. Silne strasti povod su velikim zapletajima. Dok Racineovi junaci najviše trpe, i sami osjećaju moralnu odgovornost i krivicu. Grijeh logički izaziva ispaštanje. Erifila trpi radi preljuba majke Helene, Fedra radi grijeha svoje majke Pasiphaé.

Racineu su prigovarali jansenističku zabludu. Osobito radi »Phèdre«, koja se i jansenistima svidjela. Istina, Racine je bio kod jansenista i odgojen, ali kasnije je došao s njima u sukob i branio isusovce, koji su napadali janseniste. U školi je primio odgoj, koji ga je poticao na oštro zapažanje ljudskih slabosti i strasti, a to je igralo veliku ulogu u njegovim djelima. Pa baš takve sadržaje i bira za svoje tragedije. On je k tome prije svega lirik, a za lirski ugođaj bol pruža jače elemente nego li radost. Grčka klasična tragedija već od početka igre nosi u sebi težinu udesa tragičnosti. A na grčkoj se tragediji on i nadahnuo. Ima ozbiljnih kritika, koji odbacuju taj prigovor od Racinea, jer se u prilog jansenizma nije formalno nikada izrazio, pače ih je napadao. U oštrim pismima protiv njih očitovala se njegova preosjetljiva narav.

Slavno francusko kazalište »Comédie Française« dolazi 9. ožujka u Zagreb. Davat će tom prigodom (osim Meriméove komedije »Le carosse du St. Sacrément«) Racineovu »Andromaque«, koja je Racinea prva proslavila.

Borba između majčinske ljubavi i vjernosti supruge orisane su tu najdivnijim Racineovim stihovima, koji su građeni iz jednostavnoga govora i smatraju se najljepšim stihovima u drami uopće. Stoga se Racine isto tako ugodno čita kao što i gleda na pozornici. Andromaka je jedno od njegovih lica, koja su najjači značaji u svjetskoj tragediji.

FRANCUSKA I ITALIJA ŠIRE KOD NAS SHVAĆANJE ZA SVOJU KULTURU

SLAVNI FRANCUSKI PISAC GEORGES DUHAMEL

U Hrvatskoj, kao zemlji zapadnoevropske kulture, odrazila su se mnoga kulturna i socijalna previranja njezinih zapadnih susjeda. Događalo se to sad u kraćem sad duljem vremenskom razmaku poslije nego li u zemljama, iz kojih su previranja dolazila, već prema tome, koliko su veze Hrvatske sa Zapadom omogućivale brže i jače utjecaje.

Danas se velike evropske države zapadne kulture upravo natječu, kako će strani svijet što više upoznati sa svojim tekovinama. Služe se za to pismom i slikom, izložbama slika, knjiga ili tehničkih pronalazaka iz svih grana privrednog života te raznim drugim sredstvima. Otvaraju tečajeve za poučavanje u njihovom jeziku i književnosti.

I Francuska već desetak godina uspješno radi na širenju svoje kulture među nama. Otvoreni su po hrvatskim gradovima brojni francuski instituti, gdje se naši ljudi uče francuskom jeziku i poznavanju francuske književnosti. Središte tih zavoda je u Zagrebu, gdje se oko Francuskog instituta okupilo nekoliko vrijednih francuskih profesora. Direktor je zagrebačkog instituta prof. Jean Dayre, vrstan poznavalac hrvatskog jezika i književnosti te pisac nekoliko ozbiljno rađenih studija iz hrvatske književne prošlosti. Uza nj se osobito ističe svojim dugogodišnjim radom M. Henriette Coutant, voditeljica odjela za mlađe učenike francuskog jezika, kod kojih su dosada postignuti zamjerni uspjesi u radu.

I više je nego vidljivo pojačano zanimanje za francuski jezik i kulturu, otkad među nama postoje spomenuti francuski zavodi. Jer nije baš tome vrlo dugo, što je poznavanje francuskog jezika među nama bilo ograničeno na pojedince iz viših slojeva, gdje se francuski jezik smatrao nekom formom društvenog položaja. Ni među inteligencijom nije bio osobito mnogo raširen. Danas u samom Zagrebu godišnje posjećuje tečajeve francuskog instituta i do tisuću osoba razne dobi i socijalnog položaja. To je jedan od razloga, da je u nas zanimanje za francuski jezik i kulturu neobično poraslo kod raznih društvenih slojeva, bilo inteligencije ili poslovnih ljudi.

Ako još k nama dospije koja odlična francuska ličnost, kao što je to nedavno bio član Francuske Akademije Georges Duhamel, to je posebna prilika da se jače očituju naše kulturne veze s Francuskom. Taj slavni francuski književnik je 22. veljače održao u Zagrebu i predavanje o francuskom jeziku i karakteru. Jednostavnost i lakoća u izražavanju, svojstvene Francuzima, kod Duhamela su dostigle savršenost, te njegovo predavanje ide u red rijetkih umjetničkih doživljaja. Ugledni književnik nije propustio da se laskavo izrazi o Hrvatskoj i Zagrebu. O značenju Duhamelova književnog rada govorio je dan prije toga prof. Dr. Lj. Marković.

Ako se uzme blizina Hrvatske i Italije, jasno je, da su njihove veze u prošlosti tijesne. Ne trebamo se stidjeti, što smo mnogo poticaja u književnom radu primili iz Italije, jer ima imena na-

ših velikana (Gundulić, Vetranić, Držić, Hektorović, Klović), koji su svoje učitelje dostigli, a možda i nadvisili u koječemu. Osobito su stanovnici Hrvatske uz more poznavali talijanski jezik i kulturu, pa ako je u Zagrebu 23. veljače vrlo svečano otvoren i n s t i t u t z a t a l i j a n s k u k u l t u r u pod vodstvom odličnog talijanskoga književnika Dra P a o l a M i x -a, nije to nego nastavak onih kulturnih veza, koje postoje već odavna između Italije i Hrvatske. Za tu je zgodu posjetio Zagreb i talijanski ministar prosvjete G i u s e p p e B o t t a y, koji je održao značajan govor o talijanskom i

TALIJANSKI MINISTAR PROSVJETE GIUSEPPE BOTTAY

sveopćem značenju Mussolinija. Ministar Bottay je bio primljen od predsjednika dra V. Mačka i bana Dra Šubašića, a njegove pohvalne riječi o predsjedniku Dru Mačku i hrvatskom narodu primljene su vrlo lijepo. Vjerujemo, da će novoosnovani talijanski institut dati nov i jak zamah jednom velikom kulturnom radu.

Zagreb je odlične predstavnike dvaju velikih naroda toplo i srdačno primio uvjeren, da su i oni o nama ponijeli lijepe uspomene, koje će doprinijeti svoj dio našem upoznavanju u vanjskom svijetu. K. M.

Svjetski događaji

KAKAV ĆE BITI SVRŠETAK SADAŠNJEG RATA?

Kad je posljednjih nekoliko godina svakom već bilo jasno, da će doći do sadašnjeg evropskog rata, stajalo je pred nama samo tjeskobno pitanje: što li će sve donijeti novi strahoviti rat?

A sada nakon 6 mjeseci, otkako je počeo taj neželjeni rat, pita se cijeli svijet: kakav li će biti njegov svršetak?

No teško je danas još odgovoriti i na ono prvo pitanje, kamo li i na ovo drugo. Još sa strepnjom svaki narod i svaki pojedinac u Evropi očekuje buduće dane, nad kojima visi tjeskobno pitanje: kuda li će se sve sadašnji rat još proširiti? Fronta između Francuske i Njemačke miruje. U ratu između Engleske i Njemačke na moru dolazi svaki čas do kojeg sudara, koji dokazuju, da Njemačka proračunano nastoji uništiti englesku pomorsku vlast, ali da je to Sizifov posao, to jest da je nedogledan konačni uspjeh takve njemačke borbe. Rat između Finske i Rusije razvija se doduše s postepenim finskim uzmakom, jer je Rusija oborila svu svoju golemu silu na mali finski narod, ali to ujedno stvara zaplet i oko drugih skandinavskih država Norveške, Švedske i Danske s jedne strane od Engleske, s druge od Njemačke, s treće od Rusije. U isto vrijeme, dok postoji mogućnost, da se oko Skandinavije raširi rat na sjeveru Evrope, mnogo se govori i o tom, da bi se rat mogao proširiti i na krajeve oko Crnoga mora. Francuski najveći današnji general Weygand stvorio je u Siriji veliku francusko-englesku vojsku, a tu uz Englesku i Francusku, koje imaju dijelom vlast, dijelom velik utjecaj na države u prednjoj Aziji (Iran, Irak, Afganistan), stoji i glavna država onih krajeva: Turska. Rat, koji bi tu mogao doskora planuti, bio bi uperen protiv Rusije, ali bi se ticao i Njemačke, jer se tu radi o borbi za petrolejske izvore, pa se ide za tim, da Rusiji bude onemogućeno opskrbljivati Njemačku petrolejem. A bez petroleja (benzina) oslabila bi njemačka snaga tankovima, motorima, aeroplanima i podmornicama, to jest u glavnim sredstvima današnjeg ratovanja. Ako bukne rat oko Crnoga mora, velika je opasnost i za Rumunjsku, koja je također uz Crno more i koja također ima važnih petrolejskih izvora. A kad bi Rumunjska bila uvučena u rat, teško je reći, što bi tada uopće sa srednjom Evropom i Balkanom bilo.

Eto u takvim se obrisima pokazuje pred nama mogućnost novog ratnog proširenja. Jao i pomagaj, ako do toga dođe. Svaki pametan čovjek želi, da bar proširenje rata bude zapriječeno, kad već nije moguće postići prestanak rata.

To je nagnalo i američkog predsjednika Roosevelta (Ruzvelta), da pokuša, ne bi li se mogao svijet sačuvati od proširenja rata. Zato je poslao u Evropu posebnog svog izaslanika Summera Wellesa, da na tom poradi.

Summer Welles je 27. veljače stigao u Rim i imao važna vijećanja s Mussolinijem. Amerika i Italija su danas najvažnije neutralne države, pa zato zbliženje i sporazum među njima ima veliko značenje za mir. A kako utjecaj Italije na mir i rat osjećamo osobito mi, najbliži njeni susjedi, moramo biti radosni, što se učvršćuje mirovni savez Italije i Amerike.

Iz Rima otputovao je Summer Welles u Berlin te se 2. ožujka sastao s Hitlerom. Premda nije poznato, što su se razgovarali, svi osjećamo važnost tog razgovora. Iz Berlina otputio se Summer Welles u Pariz i London, a onda će se iznova svratiti u Rim te posjetiti i Papu Pija XII., kojemu je 27. veljače stigao i poslanik Taylor, da bude stalna veza između Amerije i Svete Stolice za mir svijeta.

Dok svijet s radoznalošću prati evropsko putovanje američkog

PREDSJEDNIK SLOVAČKE REPUBLIKE JOSEF TISO U KRUGU SVOJIH RODITELJA I RODBINE

apostola mira, dotle kruže glasovi o tom, kakav bi bio mir, kad bi sada došao.

Engleska je toliko puta izjavila, da mira ne može biti, dok češkom i poljskom narodu opet ne bude vraćena i zajamčena državna sloboda, a isto tako da se mora stvoriti sigurnost, da se ne će i drugim malim narodima dogoditi ono, što se dogodilo češkom i poljskom narodu i što ruski boljševici hoće da učine i s finskim narodom. Dakle Engleska postavlja kao glavni uvjet mira: sigurnost malih evropskih naroda. Nedavno je engleski nadbiskup od Yorka proglasio, da na budućoj mirovnoj konferenciji moraju biti i Česi i Slovaci i Poljaci zastupani kao slobodni, suvereni narodi, a posebno za Slovačku veli, da njoj mora biti zajamčeno pravo, da također slobodno, makar da je ona sada silom prilika na njemačkoj strani (ali ne ratuje protiv Engleske i Francuske), odluči sama o svojoj budućnosti. I Francuska stoji na istom stanovištu glede slobode malih naroda.

Prema tom glavnom engleskofrancuskom ratnom cilju Njemačka nikako ne će da proglasi, kakvo je njeno stanovište prema Češkoj i Poljskoj i prema slobodi malih naroda uopće. Ali baš ovih dana, kad je Amerikanin Summer Welles stao da obilazi Evropom, da opipa njeno ratno i mirovno bilo, pronio se novinama glas, da Njemačka postavlja ove uvjete mira: 1. Češka i Poljska bile bi doduše uspostavljene kao samostalne države, ali Njemačka traži, da ona ima nad njima nadzor. 2. Njemačka uopće traži, da se u politiku srednje Evrope i Skandinavije ne miješa nijedna država, koja je dalje od srednje Evrope (to jest ni Engleska ni Francuska), pa bi po tome mi mali narodi srednje Evrope bili prepušteni utjecaju Njemačke i Italije. 3. Engleska neka napusti ulaz u Sredozemno more Gibraltar i otok Maltu kraj Italije. 4. Njemačkoj neka budu vraćene kolonije, koje su joj oduzete u svjetskom ratu.

Kad pogledamo, koji je glavni ratni cilj Engleske i Francuske i što za uspostavu mira traži Njemačka, onda vidimo, da tu postoje još velike razlike. Engleska i Francuska traže potpunu slobodu Češke, Poljske i drugih malih evropskih država, a Njemačka želi, da ta sloboda bude ograničena njenim utjecajem. Već samo to, a da o drugim zahtjevima Njemačke i ne govorimo, jasno pokazuje, da je mirovno zbliženje između jedne i druge strane još dosta daleko.

Iz svega ipak razabiremo, što otprilike treba Evropi da donese svršetak sadašnjega rata. Mali su evropski narodi na ratnoj tezulji, pa se sad samo radi o tom, da li će prevagnuti njihova manja ili veća buduća sloboda. Ali ako se rat, ne daj, Bože, još većma zaplete, moglo bi se iz njega izleći i nešto sasvim treće, što danas još nitko ne sluti. *P. Ć.*

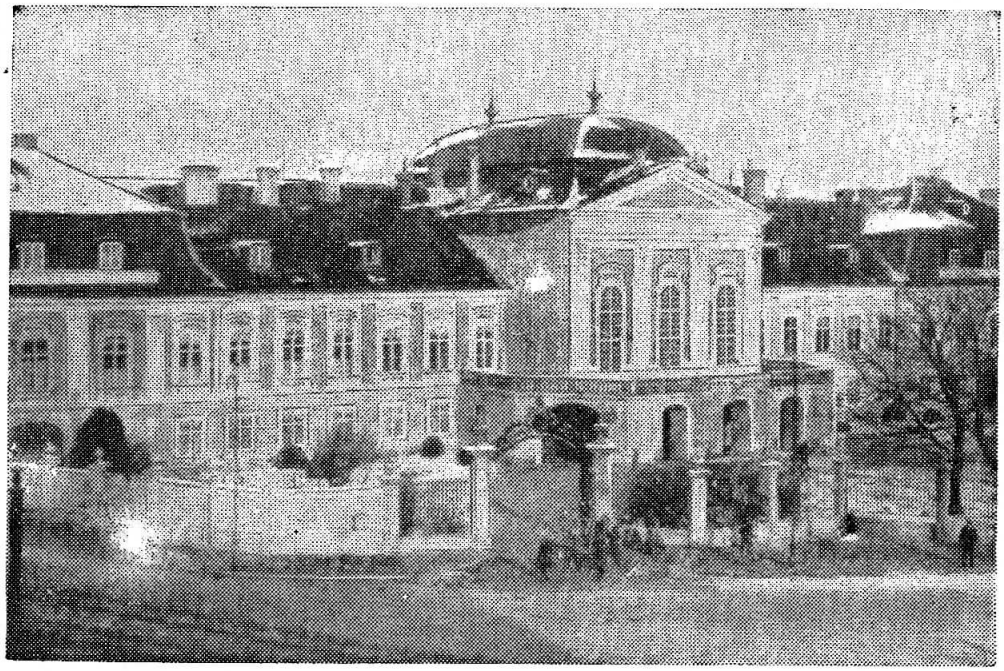

PALAČA PREDSJEDNIKA REPUBLIKE SLOVAČKE U BRATISLAVI

ZAKLETVA PRED

GODIŠNJICA SLOVAČKE DRŽAVE

14. OŽUJKA 1939. — 14. OŽUJKA 1940.

Napisao dr Josip Andrić

Kad sam se 10. ožujka prošle godine u društvu s trojicom Đakovčana približavao Rimu, da pribivamo svečanoj krunidbi novoga Pape Pija XII., nisam ni slutio, kakvi su se toga dana bili nadvili oblaci nad češkim i slovačkim narodom. Nisam ni sanjao, da je započelo rasulo češko-slovačke države, koja je bila moja simpatija od danâ, kada sam za vrijeme svjetskog rata kao sveučilištarac u Pragu upoznao neodoljivu čežnju češkog naroda za slobodom, pa kad sam se kasnije (ovih je dana tomu ravno 20 godina) u istom tom divnom slavenskom gradu prvi put sastao s vođom slovačkog naroda Andrejem Hlinkom i bio radi tog sastanka ožigosan kao nepoželjni gost u zemlji, kojom su tada vladali zakleti neprijatelji tog slovačkog genija a osobito otkad je nad Hlinkinim grobom u jesen g. 1938. triumfirala njegova životna misao: autonomija Slovačke.

Slika dolje:
SLOVAČKI MINISTAR PROSVJETE
JOSEF SIVÁK

Od g. 1920., izakako sam upoznao Hlinku i radi njega politički nagrajisao, uvijek sam govorio: »Česi ne znaju, koliko sami sebi škode gurajući Hlinku od sebe.« Kad je pet tjedana prije münchenske katastrofe nad Hlinkinim lijesom njegov nasljednik dr Josef Tiso izrekao riječi privrženosti češko-slovačkoj državi, u kojoj slovački narod traži svoju autonomiju, opet sam u svojoj duši spočitavao Česima, koji nisu i nisu mogli takvih riječi razumjeti. A kad je iza Münchena Slovačka ostvarila Hlinkin autonomistički program, rekao sam jednom Poljaku: »Federalizacija Češko-Slovačke, taj jedini njen spas, došla je okasno. Nemojte, da i vi Poljaci ovako zakasnite s uređenjem svojih odnosa prema Ukrajincima, jer znajte — sad dolazi na Poljsku red!«

*

Kad sam sutradan u subotu 11. ožujka pohodivši grob sv. Petra i pomolivši se na njemu za sve, koji su mi srcu prirasli, pisao prve pozdrave iz Vatikanskoga Grada, poslao sam takav pozdrav i predsjedniku slovačke vlade dru Josefu Tisu. Nisam tada još znao, da je dan prije toga od predsjednika češko-slovačke republike Háche bio svrgnut s predsjedništva slovačke vlade. Zaprepastio sam se, kad sam o podne uzeo novine u ruke i čitao, kako je Hácha srušio Tisovu vladu. I nisam mogao pojmiti (kao

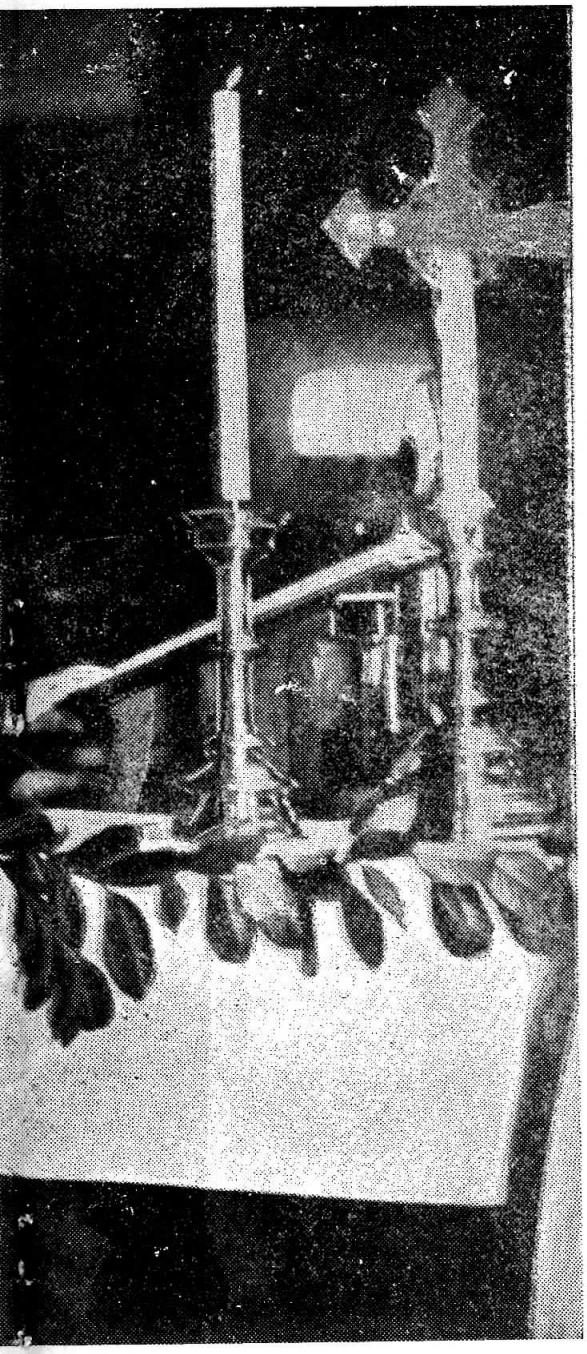

EDSJEDNIKA REPUBLIKE 26. X. 1939.

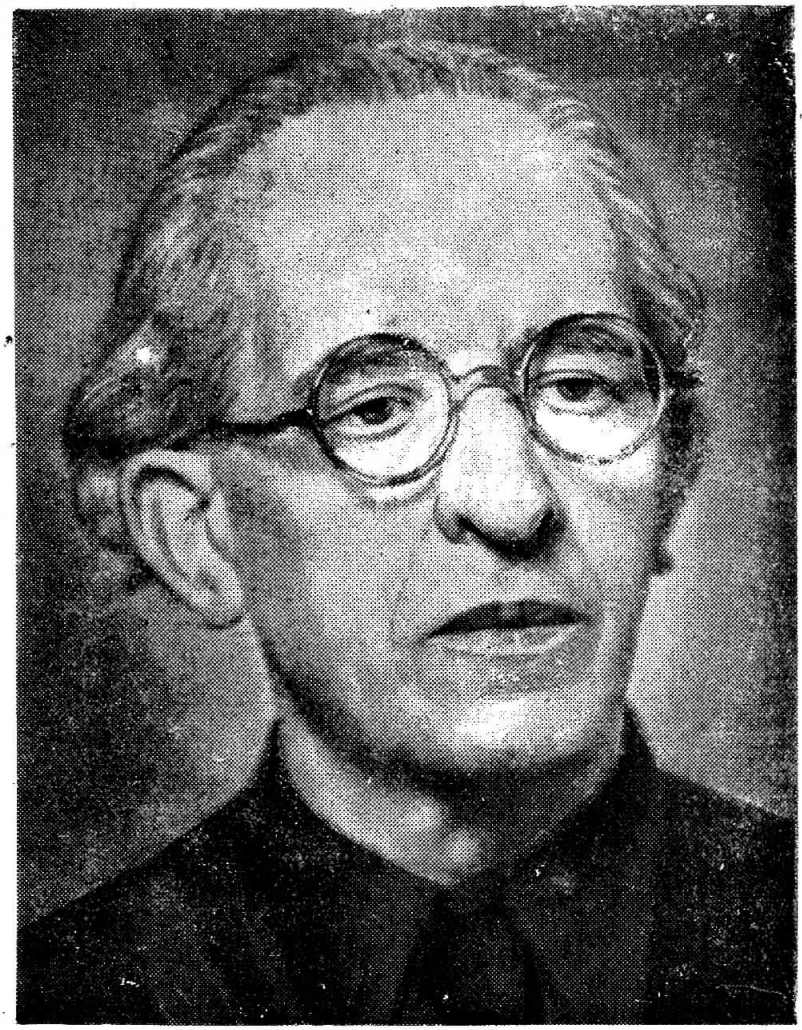

PREDSJEDNIK SLOVAČKE VLADE DR VOJTJEH TUKA

što ne pojmim još ni sada), zašto je to učinio.

*

U krunidbenoj papinskoj povorci u bazilici sv. Petra 12. ožujka pokazao sam svom sudrugu slovačkog predstavnika ministra prosvjete Josefa Siváka. Nisam u taj čas još znao, da je on bio već određen za novog predsjednika slovačke vlade. Čitao sam to opet tek o podne.

Veličanstveni dojmovi s krunidbe Pape Pija XII. potisnuli su mi u duši svako zanimanje za bilo šta drugo. Zato sam se kao prenuo iza sna, kad sam dan kasnije u ponedjeljak 13. ožujka saznao iz rimskih novina, da je mjesto Siváka, koji je bio s nama u Rimu, Karol Sidor imenovan za predsjednika slovačke vlade. Na tu se vijest nisam mogao nikako snaći pitajući sam sebe: Zar je zato bio koncilijantniji Tiso od Čehâ svrgnut, da na njegovo mjesto dođe radikalniji Sidor? Sve mi je to bilo tako neshvatljivo, jer sam znao, kako je Sidor uvijek nada sve radikalno nastupao u zahtjevima slovačkog naroda prema Česima.

Osjetio sam, da to, što je Sidor postavljen na čelo Slovačke, ima veliko značenje i da se iza toga nešto sudbonosno krije. U tom instinktivnom osjećanju napisao sam iz Vječnoga Grada pozdrav Sidoru, novom predsjedniku slovačke vlade.

Nisam ni slutio, kako je u isto vrijeme Sidoru bila podmetnuta bomba zato, što je neustrašivo preuzeo na sebe odgovornost i stavio na kocku svoju popularnost, samo da sačuva ideal Hlinkine Slovačke čisteći je od posljednjeg pokušaja češkog uzur-

Slika dolje:
SLOVAČKI MINISTAR VANJSKIH POSALA DR FERDINAND DJURČANSKY

patorstva i ne dajući se ni diktatu, koji je dolazio iz Beča.

»O daljnjoj sudbini Slovačke nema nitko drugi prava odlučivati, nego samo slovački sabor!« bilo je stanovište Karola Sidora, Hlinkina učenika.

A to je bilo i stanovište dra Jozefa Tisa, Hlinkina nasljednika na vodstvu slovačkog naroda, koji je toga dana, 13. ožujka, hitno bio pozvan u Berlin te je nakon razgovora s Hitlerom saznavši, da će Češka i Moravska biti okupirane, telefonirao Sidoru iz Berlina u Bratislavu, neka za sutra hitno sazove slovački sabor.

*

Svoj sam rođendan, 14. ožujka, slavio u Rimu. Bio sam toga dana neobično dobro raspoložen. A kad sam pred veče uzeo u ruke večernja izdanja rimskih novina, zablenuo sam se u velike naslove: »Slovačka proglasila svoju samostalnost!«

Bio sam u prvi čas zaprepašten. Što to znači? Ali brzo sam se snalazio i sam sebi sve to na temelju krnjih novinskih izvještaja ovako protumačio: Česi su 10. ožujka svrgli Tisovu vladu i pokušali iznova uzurpirati sebi vlast nad Slovačkom, kojoj su velik dio predstavnika pohapsili i pozatvarali. Ali slovački je narod reagirao: nije se dao. Nastao je metež. Već za dva su dana Česi vidjeli, da su pogriješili misleći, da se Slovačkoj može opet oteti ono, što je teškom borbom stekla: autonomija, samostalnost. I da svoju pogrješku poprave, staviše zadnju nadu u Karla Sidora. A on je svoju vlast upotrebio, da očisti Slovačku od češke vojske i žandarmerije. U isto se vrijeme stegao vanjski njemački obruč oko Čeho-Slovačke. Tu nije preostalo drugo, nego ono, što je slovački sabor na tajnoj sjednici 14. ožujka nakon trosatnog vijećanja zaključio: proglasiti samostalnost i tako nesamo izbjeći teškoj sudbini, koja je zaprijetila izvana Česima, nego i prvi put u povijesti ostvariti ono, što je ideal svakog naroda: vlastitu državu.

*

Kad sam 15. ožujka o podne na rimskom kolodvoru sjedao u vlak, da napustim Vječni Grad, pričao mi je moj suputnik:

»Baš sad sam malo prije razgovarao s patrom Prešernom. Rekao mi je, da je bio na češkoslovačkom vatikanskom poslanstvu, da se raspita, što je istina od alarmantnih vijesti, koje se šire I poslanik je priznao, da je jutros njemačka vojska zaposjela Češku i Moravsku te da je Hitler ušao u Prag . . .«

Kao da me je grom iz vedra neba ošinuo. I sjetio sam se, kako mi je dva mjeseca prije toga, kad sam skrenuo u Brno putujući u Bratislavu na otvorenje slovačkog sabora, rekao sada već pokojni Msgr Antun Bartoš, osnivač jerusalemske crkve sv. Ćirila i Metoda, u kojoj se nalazi i naš hrvatski oltar bl. Nikole Tavilića:

»Vidjet ćete: doći će Hitler i posve nas podvrći . . .«

Nisam u te riječi vjerovao. A sad sam se osvjedočio, kako je taj pobožni svećenik imao dobro predosjećanje.

Pod tim dojmom činilo mi se, da brzi vlak, kojim sam se udaljivao od Rima, prepolagano ide, jer sam svom dušom želio što prije stići kući u bojazni, da se nad ruševinama Čeho-Slovačke ne bi možda naglo potresla sva Evropa . . .

*

Tek kod kuće sam se opet smirio. I osjetio radost, što se slovački narod u novoj situaciji tako lijepo snašao, te je mogao ostvariti svoj najveći narodni ideal: vlastitu državu. Hlinkina borba, koja je konkretno za manjim išla, ali kojoj je na dnu bio ideal samostalnosti slovačkog naroda, učinila je Slovačku sposobnom, da i u najtežoj buri, u kojoj se našla, preuzme kormilo svoje sudbine u vlastite ruke našavši jedini mogući izlaz, da ne postane opet plijenom tuđina, kako je bila kroz tisuću godina.

I uputio sam prvom predsjedniku samostalne slovačke države dru Jozefu Tisu brzojavom pozdrav želeći sreću i Božji blagoslov na putu potpune samostalnosti slovačkog naroda.

*

Navršuje se prva godina slovačke državne samostalnosti. I najbolji prijatelji slovačkog naroda gledaju u slovačku državu kao nevjerovani Tome. Ne mogu ili ne će potpuno da vjeruju u njenu suverenost i samostalnost. Podliježu sumnjičenju i ocrnjivanju, kojim se na Slovačku nabacuju njeni neprijatelji.

A dotle Slovačka država, od mnogih prezrena, ali od Boga blagoslovena, razvija svoj samostalni život izgrađujući državne temelje, kojih joj nikad nitko više ne će moći razoriti. I nedavno se čuo dapače i engleski glas, da će na budućoj mirovnoj konferenciji i Slovačka sudjelovati kao suverena država te imati prilike posve samostalno odlučiti o svojoj sudbini kod preuređenja Evrope.

Hrvatski je narod uvijek iskreno osjećao sa slovačkim narodom, s njegovim borbama i stradanjima. Isto tako sad iskreno osjeća s njegovom slobodom i samostalnošću radujući se, da je taj mali i dragi slavenski narod nakon tisućgodišnjih patnja odvažno doviknuo svima i svakom: »I ja hoću da imam svoju državu, kao što je imadu i drugi narodi!«

Daj Bože, da slovačka država odoli svim poteškoćama, koje su neizbježive, te da uznapreduje i procvate onako, kako to svaki želi svojoj vlastitoj državi!

Osobito pazite što bolesnik pije!

Piće je za zdravoga, a još više za bolesnoga često puta važnije od hrane!!

Zato i Vi i Vaš bolesnik pijte čim češće našu najbolju prirodnu mineralnu vodu, koja je ujedno i ljekovita.

ONU SA CRVENIM SRCIMA!

Prospekte i sve upute šalje badava, rado i s veseljem

Uprava Radenskog ljekovitog kupališta

SLATINA RADENCI

ANTIKRIST

ROMAN O PROPASTI SVIJETA — POLJSKI NAPISAO J. CHOINSKI

(Nastavak)

Edita je slušala uronivši čelo u dlanove. Ta pjesma, čeznutljiva, koja je do dna srca dopirala, bila je posljednji poklon, koji je Isus Nazarenac primao na svijetu. Hoće li ta šačica srdaca, koja je pretrajala dosadanje oluje, odoljeti onomu, što još čeka posljednje vjernike? I ako se zatvore usta njihova za uvijek, hoće li ostati tko na zemlji da ih zamijeni i produži slaviti Gospodina? Edita obuhvati upitnim pogledom sabrane. I oči su odgovarale na pitanje. U kapeli bile su zapravo same žene, sve već starije ili zrele dobi, pored nekoliko starijih muškaraca. Mladeži jednoga i drugoga spola uopće nije bilo Prisilna i monopolizovana državna škola, koju je zavela bila komuna a održao kapitalistički režim, razjašnjavala je tu pojavu, ali nije smanjivala njene tragike. Bez sutrašnjega dana! — reče sebi Edita, gledajući kako zamire velika ideja.

Ali jer je bila plemenit karakter i jer je od svojih preda s materine strane baštinila viteško ćud, činilo joj se, da je u bijegu od zastave, gotovo od svih ostavljene, nešto mrsko, što bi ju ponizilo u vlastitim očima. Ta zastava zapravo nije bila njena; veza s kršćanstvom bila je odviše slabašna! Ali ipak! Ne će prekinuti te tanahne niti, ne će se odreći ničega, makar to bila samo šačica dojmova . . .

Ali onda . . .

Onda će trebati birati smrt.

Edita je ustala i zajedno s drugima išla je prema izlazu. Čekajući u malom predsoblju lift, sretne svećenika, koji je skinuo bio crkveno ruho i izlazio iz kapele. To je bio onaj isti, koji joj je bio o proroku pripovijedao.

Srdačno ju je pozdravio i upitao, da li se još uvijek zanima za onoga čovjeka. Potvrdila je, ali je priznala, da se okanila misli da kod njega traži pomoć.

Svećenik uzmaknu za korak u prazni kut sobe i bistro ju pogleda.

»Zašto, ako smijem pitati?«

Razložila mu je iskreno sve, što joj je malo prije prošlo dušom. Kad je izgovorila, svećenik osta čas zamišljen, ne govoreći ništa.

»Ne ćete li se odlučiti da čvrsto pristupite k nama i koristiti se onim, što vam Crkva može dati?« upita najzad.

Pogledala ga je s malo tuge.

»Ne ću,« odgovori. — »Vjera se ne može ni nametnuti ni nagovoriti. A ja je nemam!«

Svećenik pognu glavu.

»Šteta!« — uzdahnu. — »Nagledao sam se . . . Ne govorimo o tom! Svakako vam čestitam odluku u toj stvari, jer je dostojna tako plemenite duše. Ali čuvajte se zamka onoga lažnog proroka! To je vladar jednako zao, kako je moćan.«

Edita se začudi.

»Čujem o njegovoj moći, ali čujem i o njegovoj dobroti. Očevici tvrde o njem, da je nalik Kristu obličjem i milosrđem.«

»Ako je tako, zašto mrzi na Krista i zapovijeda da ga se odreku?«

Edita se zamisli nad tim riječima.

»Palo mi je to već na um, ali nijesam znala te zagonetke riješiti.«

»Eto vidite! Dobar ne bi nalagao odreći se dobra, a on zapovijeda!«

»Toga ja nikad ne ću učiniti. Ali zašto mrzi na Krista?«

»Zato jer je Njegov protivnik, jer zlo dobra ne podnosi. I zato, tko ljubi Isusa, mora biti protivnik toga čovjeka.«

»Ja Isusa ljubim, jer je dobar i jer Ga je svijet ostavio, ali ćutim, da me i onaj privlači. Vuče me i sputava. Ali izbavljenja od njega tražiti ne ću, među sljedbenike njegove ne idem, ali htjela bih ga, ako mi smrt dopusti, upoznati ga!«

Svećenik pruži ruke, kao da nečemu nevidljivu brani pristup.

»Bože sačuvaj! Jeste li čuli o lažnom proroku, koji ima doći na svršetku svijeta da se Kristu protivi?«

»Dakako da sam čula. Takve stvari odavna me privlače.«

»Taj krivi prorok?«

»On je taj! On, izvan svake sumnje. Svi znakovi slažu se. To je Antkrist!«

III

U noći Edita osjeti prvi put oštar bol, koji je minuo, ali je bio opomena. Razumjela je, da mora obavijestiti brata i učinila je to bez odlaganja s nježnošću matere, koja se odlučila da podvrgne dijete nožu, da predusretne tešku bolest. Ali udarac je bio strašan i jaka duša Straffordova savijala se pod njim. U izabranom gnijezdu, gdje su živjeli brat i sestra na ušću Volpske ulice u Plante, nastupio je niz dana sumornih kao jesen, premda je k ljudima dolazilo proljeće, noseći u grad kite cvijeća i oživljujuće mirise. Ali njima dvome ugaslo je sunce, iščeznuo čar života. Slobodni smiješak i veselija riječ zamirala je na ustima Editi, kad bi pogledala problijedjelo lice Henrikovo i čitala mu u očima njemi očaj. Kesteni su se obasuli cvijetom, lipe su disale medom, ali kod Straffordovih bilo je sve zagušljivije i mračnije, jer su se nastupi ponavljali češće i trajali dulje. Henrik je donosio dan na dan pun naručaj proljetnoga cvijeća i ispunjao njim svaki kut, ali iza njihovih raznobojnih čaški virilo je blijedo, hladno lice smrti . . .

Jedno veče sjedjeli su šuteći na balkonu, s kojega je bilo vidjeti frišku zelen drveća i živi promet na ulicama. Edita je gledala željno tu sliku,

punu života. Bila je srčana, ali se ipak na časove plašila i bojala tišine i pustoši groba. Nije imala snage da se umiješa u te zdrave i vesele ljude, pa im je htjela biti barem blizu. Strafford je zaronio u sumorne misli.

»Reci mi,« — javi se naglo pogledavši na nju, »zašto si se odrekla misli da pođeš k onom čovjeku?«

Nije bilo među njima tajne, premda o svojim odnošajima s kršćanima Edita nije mnogo govorila iz bojazni, da ne bi našla osobita odziva. Ali da ju je bio pitao, ništa ne bi bila zatajila. I zato reče sad iskreno bratu, kakva su unutarnja gibanja bila prije njene odluke, kao i ono, što joj je svećenik bio rekao. Kad je dovršila, duboko se zamislio.

»Slušaj!« — reče naposljetku. — »Nemam razloga sumnjati o liječnikovoj diagnozi, jer ju je potvrdilo vijeće liječnika, koje sam bio pozvao. Oboje smo ljudi jaki i bili smo jedno drugomu iskreni. Nijednoga od nas ne će poraziti riječ: »Nema nade!« Ta je riječ bila izrečena i primili smo je mirno, kako se pristojalo. Ali ako i jest tako, što škodi kušati pomoć mimo fakultet! Pripovijeda se, da zemlja krije u sebi blago, o kojemu ljudi i ne sanjaju. Tko zna, da li čovječja duša ne sadržava u sebi snage, o kojima službena nauka i ne sanja? Šarlatan je prirodno usavršenje patentovanog liječnika, ali otkad smo se upoznali s hipnozom i medijima, ne zbijamo više šalu od šarlatana. Pa makar onaj židov ne bio šarlatan, sigurno je jak i svojom voljom pokorava sebi svijet. A o sugestiji sama znaš, kakva čuda tvori u naše vrijeme.«

Edita se slagala s dokazivanjem bratovim. Zašto se je opirala? Ta ništa još nije bilo izgubljeno, a dobiti se moglo još mnogo. Dospjeti k Judi ne će biti odviše teško: Roztocki nudi svoj munjeviti aeroplan i državnoga pilota. Čemu dakle oklijevati, kad svaki dan približava katastrofu? Ah, da, to — taj čudni zahtjev da zataji Krista! Čudnovat ali zbilja tipa toga Jude! Mrzi Krista strastveno, da od te mržnje čini sebi barjak, ali ne oponaša svoga protivnika do sitnice i rado bi ga krepošću i ljubavlju k ljudma prestići. To je prosto mistik i kao svi ljudi te vrste bolesna mišljenja. Ali baš zato, je li moguće od njega pomoć iskati? Ono odricanje? Pa to je djetinjarija i psihopatija. Ponajprije ne mogu se odreći onoga čega nemam, a ona nema te vjere, od koje se treba prije odreći.

A kad bi već i bila, što nije, član te sekte, pa što? Zar bi bilo nešto kažnjivo, kad bi popustila hiru luđaka u stvari, od koje nikomu ne će biti štete, i odmah bi prekosutra dobila punu slobodu postupanja i povratka k pobožnostima, kad su joj omiljele?

Edita nije ništa na to govorila. Osjećala je, da brat ne će pojmiti njenih skrupula i da će smatrati za nastranost njen otpor proti zahtjevu židovskoga proroka. Ali ona je na to drukčije gledala. Shvaćala je, da po tom činu ne bi smjela više prekoračiti prag kapele blizu njihova stana, da se ne bi mogla k Raspetomu utjecati sa svješću, da ju čuje, da je voljan priviti je k sebi i utješiti. Ali je li smjela odbiti Strafforda, da li je mogla kvariti mu živost osobito sada, kad mu ljubav Kaline Roztoche ne će biti uporište? I tako se odlučila, da će se otpraviti k rabiju, ali da će odbiti da se odreče Krista.

Drugi dan plovili su uzduhom u Budimpeštu.

Bio je vedar i tih dan. Kod Gänserndorfa susreli su uzdušnu krstaricu s ugarskom zastavom i drugu iz južnonjemačke uzdušne flote. Obje su vršile stražu na granici i zaiskale od njih isprave. Ljubaznošću Roztockoga bili su njihovi papiri u redu, pa su nakon nekoliko minuta mogli dalje letjeti. — Samo ako vas ne vrate kod Bratislave stražarski avioni prorokovi? — doda na rastanku carinski službenik. — To se često događa, ali drugi dospiju onamo; samo što se poslije ne mogu vratiti, jer rabi ljubomorno čuva one, koji mu dođu u ruke!

Predviđanje ispunilo se u toliko, što su kod Komarna naišli na krstaricu palestinske flotile, koja je poljski aeroplan prikvačila i dulje vremena zadržala, a onda se s njim vratila u glavni grad, gdje ga je predala drugoj stražarskoj krstarici.

Radi toga zakašnjenja došli su Straffordovi u Budimpeštu iza jutra. Bio je prekrasan dan. Prljavi valovi Dunava samo su se zlatili i srebrili na suncu. Sjajno brdo s gradom ispelo se na podlozi bujne zeleni svojih perivoja, ovjenčano bivšim kraljevskim dvorom i krunidbenom crkvom, sada zbirkom slika. S druge strane digla se nad rijekom ponosna zgrada parlamenta, pretvorena u bursu, i niz sjajnih palača, kazališta načinjenih od crkava. Sve to, izgrađeno poslije pustošenja revolucije, bilo je izgrađeno u većim mjerilima i davalo jedan od najljepših prizora svijeta. U daljini izronio je iz vode otok Svete Margarete kao kotarica začaranog cvijeća. I sve to imalo je izgled pun običnoga pokreta i života.

Grad se već bio probudio oda sna. Tramvaji i busovi jurili su na sve strane, natječući se s nebrojenim automobilima različnih sistema. Uzduhom su krstarili kao jata lastavica aeroplani najraznolikijih omjera i oblika.

Palestinski balon, koji je vukao za sobom krakovski aeroplan, nije stao ni u kraljevskom Budimu, ni u Pešti, koja je zablještavala svojom gizdom. Visoko nad aeroplanima, koji su služili gradskom prometu, brodio je uzduhom tiho kao lađa, koja siječe valove jezera i najzad je ostavio za sobom županije republike Madžarske, lebdeći opet nad zelenilom livada i usjeva.

»Kamo nas to vodi?« — upita nestrpljivo Strafford.

Edita mu htjede odgovoriti, ali riječi joj zamriješe na ustima. Naklonila se preko prsobrana, gledajući izvjedljivo dolje.

»Pogledaj!« — kliknu. — »Vidiš li ono more šatora i baraka? Kolika je to sila! Pa to je mnogo veće od Budimpešte, dapače od svih svjetskih gradova! Tu se sleglo pol Evrope!«

(Nastavit će se.)

Odgojilište za malodobnike Pahinsko

Napisao M. Štrk

Pahinsko je dječje sklonište, samo s tom razlikom, što u ovaj zavod sud šalje djecu na odgoj. Pod dubokim utiscima filma »Anđeli garava lica«, pohitao sam da vidim tu školu, za koju kažu, da je dječje popravilište, tj. sabiralište djece, koja su imala loš kućni odgoj ili koja su silom prilika ostala na ulici.

Pahinsko se nalazi u ivanečkom kotaru. Kad se pođe cestom od želj. postaje kroz mjesto Ivanec prama gorskom masivu Ivančica, skreće mala cesta nadesno i za nepunih četvrt sata dolazi se u Pahinsko. To je stari plemićki dvorac pretvoren u školu. Uz put su posađene mlade trešnje i španjolske višnje. Desno je uzvisina, po kojoj su dijelom vinogradi, a ostalo je mlada omorikova šuma, koju su po svoj prilici zasadila djeca iz Pahinskog.

Taj zavod smješten je u romantičnoj uvalici. Uza nj su stanovi za nastavnike i gospodarske zgrade. — Od Pahinskog pruža se krasan vidik na strmu i šumovitu Ivančicu, koja je i lijepo izletište.

... Bila je tišina, nije se čulo djece, koja su u to vrijeme bila na satu vjeronauka, kad sam stigao u Pahinsko. Iznenada pokaza se jedan dječak, koji je trčao. Zaustavim ga i upitam za upravitelja zavoda.

Mali mi pokaže na visoku jednokatnicu, gdje je stan upravnika, koji je baš bio na vojnoj vježbi. U toj zgradi su smješteni učenici. U zavodu ih ima 65. Prizemno su dvije školske sobe, blagovaona, kuhinja s potrebnim prostorijama, praonica i kupaonica. U prvom katu su spavaonice, u kojima su željezni kreveti uređeni na vojnički. Sve stvari i blagdansko odijelo nad uzglavljem su pomno složene, a svuda se vidi red i čistoća.

»To učenici sami uređuju,« nastavnik će, koji me vodio.

Škola ima oko 35 jutara zemlje. Oko dvora pruža se to zemljište, koje je dato ustanovi. To je dobro od lepoglavske kaznionice. Tu se nalaze klijališta i staklenici. Nešto dalje nalazi se i cvjetnjak, koji je brižljivim nastojanjem uredio vrtlar. Nedaleko je i cjepiljnjak s oko 800 komada cjepova. Tu je i povrtnjak te lijepi voćnjak. Sve se to nalazi u lijepom zaklonu na sunčanoj strani s lijepim pogledom prema Ivančici, koja je u neposrednoj blizini.

Zanimalo me, da li djeca izvode i praktične radove u školskom vrtu. To je doista tako. Obuka se u zavodu vodi kao i u pučkim školama.

Posjetio sam i radionice, u kojima se rad točno obavlja.

Škola imade malu knjižnicu i lijep broj dječjih časopisa, koje učenici marljivo čitaju.

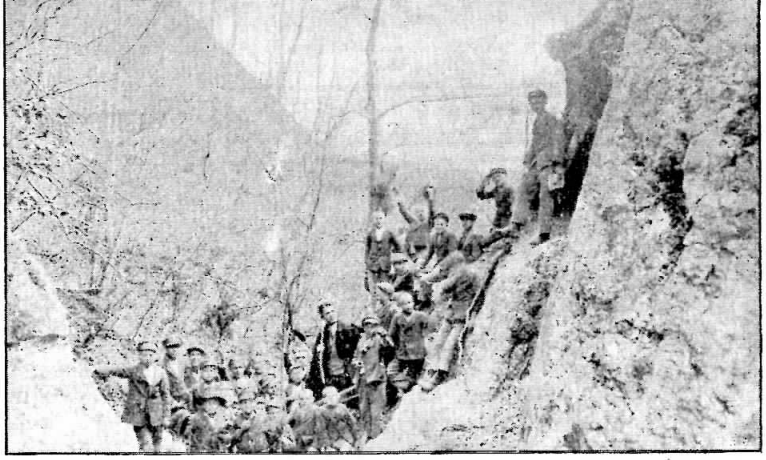

MALODOBNICI ODGOJILIŠTA PAHINSKO U PRIRODI

Kako je bilo vrijeme objedu, pozvaše me nastavnici, da s njima zajedno ručam. Nastavnici jedu zajedno s djecom.

Poslije molitve otpočne ručak, koji nije bio bogat, ali veoma ukusan. Tada je tek nastalo pravo veselje. Odmah po ručku počnu produkcije vještijih učenika s raznim šalama i vještinama, pa onda deklamacije, a mogao sam se uvjeriti, da su vješti svirači. Na kraju je zaorila i pjesma. Bili su oduševljeni videći, da se za njih zanimam.

Učenici iz škole u Pahinskom odlaze u Glinu. Tamo je nastavak njihova školovanja. Kad navrše 17. g., škola u Glini ih otpušta.

Oprostio sam se s nastavnicima i otišao sam razmišljajući. U zavodu vlada red i stega. Osjeća se među tim malodobnicima kao u jednoj obitelji, što je očiti znak, da se u zavodu nastoji vladati duhom očinske ljubavi. Djeca su zdrava, čista i vedro raspoložena. Materijalno su dobro snabdjevena. Zapazio sam, da bar donekle uspijeva pokušaj prenošenja obiteljskog života u ovakvu zajednicu. Dakako, tek za ove, koji nemaju pravog roditeljskog doma.

Međutim još uvijek nije riješen problem uklanjanja djece s ulica. Kad dijete navrši 17 godina, otpušta se iz toga zavoda i prepušta ulici bez obzira, je li zbrinuto ili nije, da li zna kakav zanat i da li je sposobno za vršenje kakve službe. Nameće se pitanje, gdje će se skloniti, dok traži namještenje, ako nema roditeljskog doma.

To su pitanja, koja treba riješiti, ako ne radi čega drugoga, a ono zbog toga, da danas-sutra takva djeca ne budu nametnici u ljudskom društvu, nego korisni članovi društvene zajednice.

Slika dolje:

ODGOJILIŠTE PAHINSKO S DJECOM NA RADU

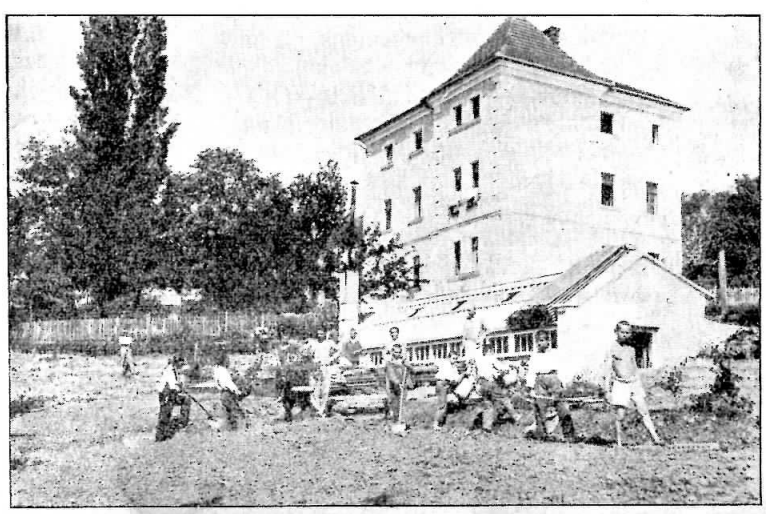

ZANIMLJIVOSTI

TUĐE RIJEČI U NOVINAMA. Engleska riječ *boy* znači dječaka. — *Bojkotirati* (engl. boycott) znači izbjegavati nešto, na pr. jedna država ne će da kupuje robu neke druge države. Riječ je potekla od imena kapetana Boycotta, najvećeg posjednika u Irskoj oko g. 1880., čije su proizvode Irci bojkotirali. — *Boston* je američki grad i prema njemu je nazvana igra karata, koja se igra u četvero i to s 15 karata (još iz god. 1805.). Tim se imenom naziva i jedan američki valcer. — *Bridge* znači doslovce most, a tako se zove igra karata, koje je ime dobila u Engleskoj još g. 1875. Bridge još znači i posebni mostić između dva zuba, kojim se služe zubari kod popravljanja zubi. — *Brick* je manja lađana jedra s dva mornara. I to je engleska riječ potekla od brigantin. — *Browning* je mali automatski samokres. Ime mu je od njegova izumitelja Amerikanca J. J. Browning (r. g. 1855.). — *Budget* znači proračun. Engleski je to značilo malu vreću, gdje se metao novac. — *Baby* znači dijete. U engleskom znači malen. — *Ballast* označivalo je isprva teret na dnu broda, koji je brod držao u ravnoteži. Znači pijesak i šljunak, koji se stavlja između tramvajskih šina. Veli se isto i za neku nepotrebnu ali tešku stvar. — *Bar* je također engleska riječ i znači ograda. Danas se tako zove malo mjesto, gdje se prodaje piće. U Engleskoj su takva mjesta bila uz veće gostione, ali od njih odijeljena ogradom, te je odatle potekao i taj naziv. — *Biftek* (engl. beefsteak) znači komad teletine. Danas se tako zove uopće mali odrezak mesa, pa može biti i konjskog.

ZAŠTO LJUDI UMIRU NOĆU? Poznato je, da kriza kod najvećeg broja bolesti dolazi noću i da ljudi umiru više noću nego li danju. Učenjaci Watson i Finlayson su proučili 14.000 slučajeva i ustanovili, da je ogroman broj od tih umro baš noću i to između 5 i 6 sati. Tako je i Schneider, koji je ispitao 58.000 slučajeva, ustanovio, da je najveći broj umro između 4 i 7 sati izjutra. Noćne krize kod bolesti pripisuju se tome, što se noću cijevi, kojima prolazi hrana u tijelu, previše suzuju a kod toga dolazi do velikog pritiska krvi. Učenjak Mac Wiliam veli, da se to zbiva najčešće kod slučajeva velikoga gubitka krvi, udara kapi, prsne angine (pectoris) itd.

Ipak ljudi su mjereći pritisak krvi pronašli, da je taj kod spavanja manji nego li inače. Ali to biva kod prvih sati spavanja, kad je san dublji.

Povišenje krvnog tlaka tumači se time, što čovjek noću mnogo sanja. Što je čovjek bolesniji, sni su češći i teži. Oni uzrokuju povišenje krvnog tlaka. Ustanovljeno je, da loš san više povećaje krvni tlak i ubrzanje kucaja srca nego li ako se penjete polako uzbrdo. Ako dakle za vrijeme spavanja sanjate loše sne, ne odmarate se nimalo nego još i umarate više nego li da radite vrlo težak posao. Eto zato u nekim mjestima ljekarne prodaju veliku količinu ljekova, koji imaju svrhu da ljude oslobode zlih snova. Samo kad bi lijekovi zaista bili uspješni!

U SREDNJEM VIJEKU MJERILO SE VRIJEME, kako dugo treba kuhati različna jela, i po molitvama.

Za dobru djecu

Seljak i đavao

Neki je seljak orao svoju njivu. I *kad* je tako orao, zapne mu najedamput plug na nečem tvrdom. Seljak je mislio, da je kamen, pa se sagne, da ga izbaci iz brazde. Ali kad tamo, to je bilo zlato. Od čuda nije seljak u prvi čas znao, da li to samo sanja ili vidi svojim očima. Uto začuje za sobom čudan smijeh:

»Hehehehe, hihihihi, hohoho! To je moje zlato! To je moje zlato!«

Seljak se okrene i ugleda pravog pravcatog đavola s rogovima i repom, te se jako uplaši. A đavao mu reče:

»Ne boj se. Ovo sam ti zlato podmetnuo pod plug zato, jer hoću da se s tobom kladim: ako ti mene nadmudriš, neka bude zlato tvoje, a ako ja tebe nadmudrim, dat ćeš mi svoju dušu, da je odvedem sa sobom u pakao. Pristaješ li?«

Seljak pristane. I pogodiše se, da će seljak sada njivu zasijati, pa sve, što izraste iznad zemlje, bit će seljaku, a što bude u zemlji, bit će đavlu.

Nato seljak nastavi oranje, a kada je cijelu njivu poorao, posije pšenicu. Pšenica je lijepo izrasla, pa kada je došla žetva, seljak požanje pšenicu te odnese klasje zajedno s vlatima kući, a đavlu ostane korijenje u zemlji.

»Alaj si me nadmudrio!« reče đavao, kada je vidio, šta mu je ostalo. »Ali drugi put ću ja uzeti bolji dio: što bude u zemlji, neka je tvoje, a što bude nad zemljom, bit će moje.«

Seljak pristane i posije repu. Kad je repa sazrela, poodsiječe sve lišće i reče đavlu:

»To je eto tvoje.«

A sam sebi povadi repu iz zemlje i natovari na voz.

Sad je đavao vidio, da ga je lukavi seljak nadmudrio, pa se od bijesa ritne, tako da je razbio lonac, u kom su bili dukati, a dukati se prosuše po polju. U taj tren nestane đavla. A seljak pokupi dukate u vreću, baci je na voz, sjedne na nju i odveze i repu i dukate kući sav veseo, što je nasamario crnoga đavla, ne bilo mu traga!

Narodna priča

„HOLIVOD" — ZA VODOVODNE I INSTALACIJONE RADNJE, TE POPRAVAK PLINSKIH AUTOMATA

JOSIP HOIĆ, ZAGREB

Zvonimirova ul. 28 — Telefon 24-019

Preporuča se za sve limarske i vodovodne radnje i popravke kao na pr. kupaone, klosete, umivaonike, te sve ostale poslove, koji u tu struku zasijecaju. Sve radnje izvodim najsolidnije u najkraćem roku uz najumjerenije cijene. Tražite ponude.

DOBRI SAVJETI ZA DOM

Što da kuhamo?

Juha od celera i krumpira. Izmjeri jednako mnoštvo krumpira i celera. Razreži i celer i krumpir na kockice, skuhaj ih u slanoj vodi s malo bibera. Prognječi ih kroz sito i kuhaj iznova s malo masti.

Juha od krupice (grisa). Prži na masti 5 dkg krupice (grisa). U slanoj vodi skuhaj narezanog zelenja (mrkve, celera, kelja itd.), pa tu vodu nalij na prženu krupicu i kuhaj još četvrt sata. Prije nego juhu odneseš na stol, zamuti u nju žumanjak i malo zabiberi (ili popapri).

Mrkva s krumpirom. Očisti nekoliko komada mrkve i nareži na rezance te kuhaj u malo posoljene vode, koju si malo i zasladila. Kad mrkva postane mekana, zaprži je blijedim zaprškom, dodaj nasjeckanog zelenog peršina i nekoliko krumpira, koje si skuhala u slanoj vodi. Sve zajedno kuhaj još nekoliko minuta.

Govedski odresci na luku. Stuci tanke odreske mesa, posoli i umoči u brašno. Prži u masti narezanog luka pa na tom preprži naglo odreske s obje strane. Zatim zalij i pirjaj, dok meso ne bude mekano.

Pogačice od mrkve. Načini tijesto s kvascem (germom) i dodaj u to tijesto nasjeckane, iscijeđene mrkve. Pusti, da još kisne, a onda izvaljaj tijesto i izreži pogačice, koje neka još malo kisnu. Metni ih u namašćenu tavu, navlaži odozgo razmućenim jajem i peci u pečenjari. **S. A.**

Objedi za svaki dan

Nedjelja. Teleći ragu. Bečki odresci s pirjanom rižom i salatom od cikle, celera i luka. Savijača s makom.

Ponedjeljak. Juha od celera i krumpira. Rezanci sa sirom.

Utorak. Juha od krupice (grisa). Govedski odresci na luku s pirjanim krumpirom i kiselim krastavcima.

Srijeda. Juha od mrkve. Valjušci od krumpira s umakom od rajčice.

Četvrtak. Teleći paprikaš sa žličnjacima. Naduvak od limuna.

Petak. Juha od graha. Varivo od graha. Pogačice od mrkve.

Subota. Juha od luka. Mrkva s krumpirom i hrenovkama. Kuhane suhe šljive.

Večere za svaki dan

Nedjelja. Čaj od lipe, kobasice s hrenom.

Ponedjeljak. Popara.

Utorak. Salata od krumpira i luka s kajganom.

Srijeda. Pečeni luk. (Vidi u »Obitelji« br. 3.—4.)

Četvrtak. Slanina s kruhom i čajem.

Petak: Prženice.

Subota. Sir s vrhnjem.

Dobri savjeti

Ispucane ruke natari nerazrijeđenim limunovim sokom. Malo to grize, ali dobro pomaže. Možeš taj limunov sok pomiješati i s malo glicerina, pa onda tim namazati ispucane ruke.

Tvrdo meso i tvrdo zelenje skuhat će se mnogo brže, ako dodamo na vršku noža sode, koja se upotrebljava kod hrane.

Vrtljarstvo

Proljetne vrste salata. Čim okopni snijeg, odmah ćemo opaziti, da se iz zemlje pomaljaju pojedine biljke. Među njima ima i takvih, s kojima ćemo moći ojačati naš želudac, jer je taj teškom zimskom hranom ionako opterećen. S početka, iza zime, nema zapravo ništa ni na polju, ni na pašnjacima; ali ubrzo za malo toplijih sunčanih zraka, pojavljuje se iz zemlje nov život. Eno maslačka sa svojim žutim cvijetom. Možemo ga nazvati proljetnom vrstom salate. Odmah iza njega eno motovilca, prave poljske salate. Obje te vrste jedva su čekale da ode snijeg, jer su se već pod njim prilično ojačale. Eto dakle gotove hrane i za čeljad i za stoku. Nu najveću hranjivost posjeduje divlji hren, jer se od njeg može upotrebiti za hranu i lišće i korijenje. Lišće je od njeg otvrdo, ali lako probavljivo. Njegovo korijenje kuhano pa začinjeno uljem i limunovim sokom izvrsna je salata. Nu vanredno vrijedi voda, u kojoj je kuhan, jer ona uspješno čisti krv, bubrege i mjehur, a ništa nas ne stoji. Dobro i zdravo proljetno jelo daje nam i kopriva. I ona se može kuhana te začinjena uljem i octom i limunovim sokom jesti kao salata. Ali se kopriva obično prireduje kao spinat. Za svaku se salatu može upotrebiti mjesto limunovog soka obični ocat, a najbolji je vinski.

Sobno bilje i sunčana svjetlost. Ono sobno bilje, koje je cijele zime bilo u sobi kao palme, vrtne crnogorice i ino lisnato bilje, ne smijemo s proljeća odmah izložiti jakoj sunčanoj svjetlosti. Osobito pak ono bilje, koje je prezimilo podalje od prozora, mora se pomalo priučavati na svjetlo i sunčane zrake. Valja znati, da je takvo bilje veoma osjetljivo. Ako ga odmah s proljeća trajno izložimo zraku i suncu, onda se većinom na lišću pokažu tamne mrlje. Biljke, koje dobiju takove mrlje, ne napreduju; lišće im se počima sušiti, pa mogu i uginuti. Za to prije trajnog boravka na vrtu ili balkonu moraju otvrdnuti; te ih moramo malo po malo priučavati na vanjski zrak i na sunčane zrake.

Kako se može dobiti rani grašak? Tkogod ima vrt, taj želi da iz njeg dobije što ranije graška. To može na ovaj način: Uzme se po volji nekoliko cvjetnih lonaca srednje veličine. Svaki se lonac ispuni više od polovine dobrom vrtnom zemljom. Na zemlju se razmetne desetak zrna graška, a zatim se na grašak naspe zemlje isto onoliko, koliko se to čini i na vrtu. Ti se lonci smjeste na verandu, ili u kuhinji, ili u kojoj drugoj zračnoj prostoriji. Drže se u stalnoj vlazi, da grašak može pustiti klice i da se može razvijati. Čim je grašak izrasao do 10 cm, treba ga presaditi. Zatim ćemo oprezno isprazniti lonce tako da se ne raspe zemlja, već da ostane u stogu. Sad se taj stog iz jednog lonca presadi u jednu rupu, te se zagrne zemljom. Ako smo to učinili valjano, onda će se presađeni grašak razvijati dalje nesmetano i brzo. Ne trebamo se bojati da će pozepsti, ili da će mu naškoditi proljetna studen u ožujku ili travnju. Svega toga ne će biti, jer grašak nije jako osjetljiv na studen. Ovako posađeni grašak dospijeva za branje oko 3 nedjelje prije onog, koji smo u proljeće posijali odmah na vrtu. Na tako njegovani grašak ne napadaju ni puževi, već dapače bježe od njeg. Ni ptice ga ne će, a ni mačke ga ne će izgrepsti iz zemlje. Ne škodi mu ni medljika. Tko ima svoj vrt, neka to pokuša pa se ne će pokajati. Ivan Sitarić

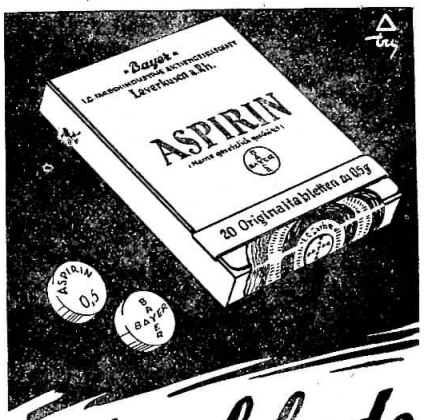

Kod prehlade uzmite 1—2 ASPIRIN tablete

BAYER

Ne postoji drugi lijek pod imenom „Aspirin" već jedino „Bayer"-ov Aspirin.

Ogl. reg. pod S br. 37692 od 22. XII. 1939.

Najveća katolička tvrtka glazbala u državi

HOHNER HARMONIKE SVIJETA

GENERALNO ZASTUPSTVO F. SCHNEIDER ZAGREB, NIKOLIĆEVA 10

ZA VAŠU ZABAVU

VELIKODUŠNOST. »Ivane! Plaću vam povećati zbog skupoće ne mogu. Ali zato možete i dalje ostati kod mene u službi.«

PRI ČAŠICI RAZGOVORA. Blaž: »Jesi li ti, Luka, za Fince ili za Ruse?«

Luka: »Pusti me na miru s tim; ja sem za našega Mačka!«

BUDALA. A: »Velim ti, da ne možeš ni zamisliti, koliko je moj stric silno bogat.«

B.: »A hoćeš li od njega štogod i naslijediti?«

A.: »Ništa.«

B.: »Budalo! Pa što će ti onda bogati stric?«

»Sreća, što sam sobom ponio svjetiljku, jer bogzna kako bih inače kući stigao . . .«

PROTEST. Otac: »Tako! Kaznio sam te, jer ne slušaš. Dobio si što te ide, kako bi ti ostalo u pameti!«

Sinčić (plačući): »Pa moja pamet nije na onome mjestu, tata!«

SVAKAKO. Stric: »Lojzek, koliko ti je godina?«

Lojzek: »Šest, a pojedem li svaki dan svoju juhu, mama mi je obećala, da ću do godine imati sedam.«

NASAMAREN. Majka: »Ivica, trebalo bi, da mi odeš nešto kupiti.«

Ivica: »Joj, mamice! Ja sam ti strašno umoran.«

Majka: »To gore po tebe! Međutim nije daleko. Slastičarna je posve blizu, odmah tu iza ćoška.«

Ivica: »Jest, jest, mamice! Pa ići ću, samo da ti budeš zadovoljna.«

Majka: »Dobro. Gdje je slastičarna, to dakle znaš?«

Ivica: »Znam.«

Majka: »Eno, baš preko ulice nalazi se trgovina mješovitom robom i tamo ćeš mi kupiti jednu — metlu . . .«

TOČNO. Učitelj: »Tko bi mi znao reći, što je to: ništa?«

Matek: »Ništa . . . ništa to je na primjer balon bez prevlake.«

Križaljka

Složio Bekil, Zagreb

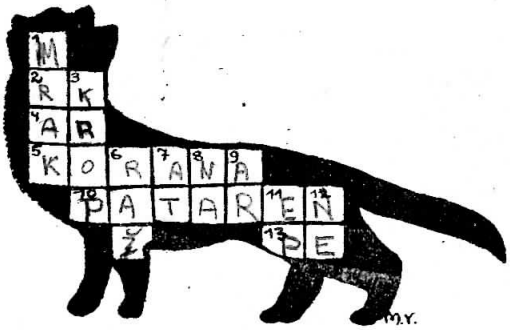

Vodoravno: 2. kratica za »rimokatolik«, 4. mjera za površinu, 5. pritok Kupe, 10. krivovjerac, bogumil, 13. oblik glagola ići (kajkavski!).

Okomito: 1. tmina, 3. vruća voda iza kuhanja, 6. vrst žitarica, 7. konj u nar. pjesmi, 8. prijedlog, 9. mjera za površinu, 11. vrst pjesme, 12. niječna čestica.

Odgonetke treba poslati do 20. o. mj. Među odgonetače podijelit će se 20 lijepih romana.

NAGRAĐENI U NOVOGODIŠNJEM BROJU: Po 10 romana dobili su M. Crnić iz V., K. Loper iz G., M. Lapić iz M. Po 5 romana S. Veselić iz C., H. Gospić iz Č. Po 1 roman E. Kumer iz V., M. Kateković iz Č., M. Šimović iz Č., Don A. Peroš iz B., ing. V. Kraljić iz S., I. Holjac iz N., M. Petravić i A. Markovac iz Zagreba, J. Kaloper iz V. i Z. Zügler iz O.

Dobrijanov »kraljevski« san

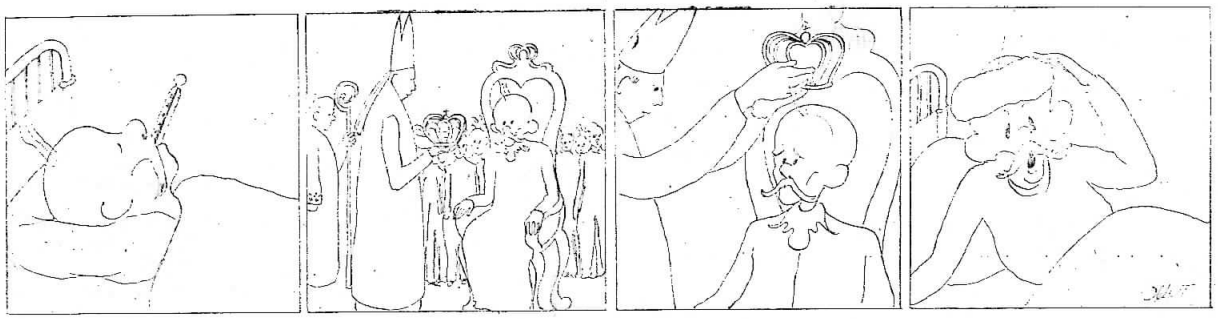

Spopa Dobrijana gripa vrlo jaka, srušila u krevet dičnoga junaka!

Sanja čika, da je postao kralj pravi, na prijestolju sjedi, a narod ga slavi.

Oko Dobrijana čitav svijet se kreće: biskup mu na glavu zlatnu krunu meće.

A kada je i sna više bilo dosta, od krune na glavi leden oblog posta!!!

Ilustrovani list „Obitelj" stoji 1·50 Din po broju. Pretplata na list zajedno s jednim romanom u knjizi stoji 30 Din na tri mjeseca, za inozemstvo 4 dolara godišnje. Pretplata se plaća unaprijed. Rukopisi se ne vraćaju. „Obitelj" izdaje Konzorcij Kuća Dobre Štampe. Za izdavača i uredništvo odgovara Dr Josip Andrić, glavni urednik „Obitelji" Zagreb, Trenkova 1. Adresa uredništva i uprave „Obitelji": Zagreb, Trg Kralja Tomislava 21. Telefon 24-403. Ček. rač. pošt. šted. br. 33.536 „Obitelj" se tiska u Tiskari Narodnih Novina u Zagrebu.